

Першим і останнім у тебе хай буде дія,
діяльність (Андрій Ворон).

Іван Сміян

Моему другу,
Заслуженому лікарю України
Миколі Михайловичу Пшеничному,
у зв'язку з його 80-літтям,
присвячується

МАНДРІВНИК

Кусень хліба, молоко в торбині,
Босі ніжки, збиті до крові, —
Гонить хлопчик гуси по стежині,
Прутиком похвищує в траві.
І звертають хлопцеві з дороги,
Кидають привітно на ходу:
«Ти куди, козаче кривоногий,
Може, вже шукаєш молоду?»
Тільки він всміхається солідно
Та спідлоба гляне мимохідь,
І йому ні трохи не обидно,
Що його не хочуть розуміть.

Бо ж ніхто не знає, що хлопчина
Всі шляхи, де йшли мандрівники,
Буде знати, як оцю стежину,
Що веде від хати до ріки.

Василь Симоненко

Кожна серйозна праця усолоджує життя,
духовна — найбільше (Іван Федорович).

Іван Сміян

AMICITIAM NATURA IPSA PEPERIT
(Сама природа створила дружбу)

Питаєш, чим я согрівив,
Чим пана Бога прогнівив,
А не питаєш мя про те —
Немовто се сміття пuste —
Чи много я терпів, страдав,
Чи правди, волі я бажав,
Чи я як думав, так робив,
Чи щиро я людей любив?

Іван Франко

Тернопіль
2012

Що в нас було?
Любов і літо.
Любов і літо без тривоги.
Оце і все. А взагалі то
не так і мало, як на двох.
Ось наші ночі серпень вижне,
прокотить вересень громи,
і вродить небо дивовижне
скляними зорями зими!
І знову джміль розмружить квітку,
і літо гратиме в лото.
І знов сплете на спицях плітку
Сторукий велетень — Ніхто.
І в цьому днів круговороті,
де все минати поспіша,
як та пташиночка на дроті,
спочине стомлена душа.

Ліна Костенко

Ще в липні 1951 року, на вступних іспитах до Харківського державного медичного інституту, у гуртожитку, що по вулиці Островського, ми примітили один одного. Відтоді ось уже 61 рік (!!!) ми постійно спілкуємося, обмінюємося фаховими та загальножиттєвими думками.

Дивне диво. Людське. Полотна життєвої романтики в нас були різноманітними в якісному і кількісному проявах. А тому закликаю:

О музо-чарівнице,
Ти вірна помічнице,
Прилинь до мене з неба

Леся Українка

та поясни непередбачливість ліній людської долі...

Микола Михайлович Пшеничний народився в с. Залимах, Бакалівського району, Харківської області (27. 11. 1932); я в Сумській області (колись — Харківська губернія).

Отже, ми сусіди. Близькі сусіди. Життєвий сценарій в обох нас був схожим: дитинство села і степ та поле тривалого різнобарвного життєвого шляху. Ми, як пташки, кружляли Україною:

Пташко, будь рада теплу і весні,
Кинь жалкувати по долі...

Слухай: навколо лунають пісні,
В сонці купається поле.
Плаває-в'ється над річкою мла,
Ваблять, всміхаючись, луки...
Дай мені руку — і геть від села,
Де нам дались тільки муки (*солодкі муки — І. С.*).
Дай мені руку і в поле біжим,
В степ голубий та широкий;
Там, серед нього, під небом ясным
Знайдемо ми втіху і спокій.
Всіх там, у полі, уклоном низьким
Жито привітно стріває,
Сонце ласкаве промінням своїм
Рівно для кожного сяє.
Станем ми в полі на стежці глухій,
Стане нам тепло і ясно,
Стомлене серце під шум польовий
Стихне і солодко згасне.
Сонце погасне і ніч прилетить
З чарами, сріблом, красою,
Пісня кохання в гаю задзвенить,
Нас зачарує собою.
Цілую ніч проблукаємо там,
Ранком ми підем щасливі...
Буде проміння всміхатися нам,
Будуть кивати нам ниви...

Олександр Олесь (наш земляк)

Мандрювання нивами, степами та лісами й чагарниками завжди виводило Миколу Михайловича на світлу галявину.

Лікар-хірург селищної лікарні, головний лікар центральної районної лікарні, заступник і головний лікар обласної лікарні, завідувач обласного управління охорони здоров'я (7 років)... І все це — на моїй рідній Сумщині.

Такі кроки збоку здаються легкими та логічними... А в житті? У житті завжди море непередбачених складнощів: «Інакше не вміли вони любити свого Бога, як розіп'яти чоловіка» (Фрідріх Ніцше).

Складнощі, незручності, труднощі — усе це одні з кольорових скелець життя будь-якої людини в усі його періоди. Як це не прикро, але людина більше відчуває негативні подразники, аніж позитивні, незважаючи на те, що позитивних завжди, всюди та й в усіх значно більше, ніж негативних.

Час же заспокоює несумісності відносин людини з довкіллям, як і «Час заспокоює стилеві несумісності. Еклектика архітектурних стилів навіть і однієї споруди, перемішування стильових інгредієнтів — це місиво віками відстоюється і ми його тепер сприймаємо, як одвічно дане, як цілковиту гармонію. Минули віки і елементи різних епох не кричать і не змагаються, а являють собою одне гармонійне ціле: два або більше колись несумісних елементів сплавляються як амальгама і стають в нашому естетичному сприйнятті величним гармонійним цілим. Суміш краща, аніж кожен з елементів суміші. Суміш лимонного і мангового соку смачніша, аніж кожен із цих соків окремо, тому що один занадто квасний, інший занадто солодкий» (Ілько Лемко).

Суміш... Як не дивно, але суміш підвищує якість нашого життя. І зовсім не дивно, що постійне спілкування Миколи Михайловича з природою надають йому життєвої енергії, оптимістичного сприйняття життєвих алогізмів, завжди бадьорості та оптимізму. Я завжди бачив (та й бачу) його життєрадісним, життєлюбним, із доброзичливою усмішкою. Він ніби каже:

Природа мудра. Все створила мовчки.
Росинку поту втерла на брові.
На буреломах сходять мухоморчики —

театр ляльковий просто на траві.
Один великий, в брилику озерце.
Оранжеві, червоні ковпачки.
Здається, вийде гномик в камізельці,
застебнутий на срібні гаплички.
І вклониться. Задзвонить бубонцями.
Драбиночку приставить до гриба.
І краснолюдки підуть з куманцями
повз гриб, що зветься Жаб'яча Губа.
Ідуть, ідуть, об шишки спотикаються.
А на грибку під криласом пташок,
з великим пензлем у зелених капцях
фарбує гном оранжевий дашок.
Йому злізати високо і круто.
Він пензель той тримає обома.
Як гарно все! І все така отрута.
І сіє дощ... І гномиків нема...

Ліна Костенко

Як часто ми спілкувалися на природі! Коли я кажу «ми», то маю на увазі Колю, Віктора Філатова, однокурсника, нашого друга, уродженця Харківщини, завідувача кафедрою отоларингології Харківського національного медичного університету. Наша загальна зустріч завжди проходила в улюбленому місці — у лісі, на березі найчистішої в Європі річки — Ворскли.

І в ці часи ми могли кричати:

Щасливі ми! Сучасники мої,
Яка багата нам судилась доля!
Беззмінна ніч, подзвін і клич, жалі...
І сонце враз! І промениста воля!

Олександр Олесь

Віктор завжди готував якусь чудернацьку страву: юшка, куліш, борщ чи ще щось, нам невідоме. Приготована біля самісінького берега Ворскли страва мала неперевершений смак, привабливість і вживалася в супроводі жартів, приказок, гучного сміху та «ти пам'ятаєш?»...

Мабуть, сьогодні це звучить дивно, але ми ніколи не обговорювали політичні і навіть фахові питання. Ми відпочивали. Тілом і душею. Ми були єдиним цілим з навколишньою чудовою природою.

І в такі моменти ми добре розуміли Володимира Висоцького, який писав:

Я НЕ ЛЮБЛЮ

Я не люблю фатального исхода,
От жизни никогда не устаю.
Я не люблю любое время года,
Когда веселых песен не пою.
Я не люблю холодного цинизма,
В восторженность не верю, и еще —
Когда чужой мои читает письма,
Заглядывая мне через плечо.
Я не люблю, когда — наполовину
Или когда прервали разговор.
Я не люблю, когда стреляют в спину,
Я также против выстрелов в упор.
Я ненавижу сплетни в виде версий,
Червей сомненья, почестей иглу,
Или — когда все время против шерсти,
Или — когда железом по стеклу.
Я не люблю уверенности сытой, —
Уж лучше пусть откажут тормоза.

Досадно мне, что слово «честь» забыто
И что в чести наветы за глаза.

Когда я вижу сломанные крылья —
Нет жалости во мне, и неспроста:
Я не люблю насилие и бессилие, —
Вот только жаль распятого Христа,
Я не люблю себя, когда я трушу,
Досадно мне, когда невинных бьют.
Я не люблю, когда мне лезут в душу,
Тем более — когда в нее плюют.
Я не люблю манежи и арены:
На них мильон меняют по рублю.
Пусть впереди большие перемены —
Я это никогда не полюблю.

Природа! Природа дала Миколі Михайловичу та його чарівній дружині (педіатру!) Мотроні Антонівні чудових діток: двох дівчаток (близнят) та синочка. Так цього замало «жадібному» подружжю Пшеничних — вони ще мають і п'ятьох онуків, серед яких один уже кандидат наук. Ну як тут по-доброму не позаздриш цій «невеликій» сім'ї, де лише «він та вона, та старий, та стара, та...». І в такій численній сім'ї не важче, а легше та різноманітніше і краще вирує життя. Адже

«Двом ліпше, ніж одному, вони бо мають ліпшу користь із своєї праці. Бо як упадуть один одного підніме. Горе одному, як упаде, й нема нікого, щоб його підвести. Так само, як лежать удвох, їм тепло; одному ж як зігрітись? Наскочить на одного хтось, удвох проти нього стануть; троїста нитка не так хутко рветься» (Проп. 4, 9-12).

Ну що ж,

БРАТОВЕ

Як засушить душу
Сум, як суховій,
Поділитись мушу —
Є товариш мій.
Як іду угору
В пелену зав'юг,
Краще, якщо поруч
Біля мене друг.

Приспів:
Добре, братове, що ви є на світі, —
Спертись мені є кому на плече.
Добре, братове, що сонцем зігріту,
Стріну довірливість ваших очей.
Добре, братове, що ми разом з вами
Можемо стати проти кривди й біди.
Добре, що доля зове нас братами, —
Так би усюди і так би завжди.

Не носімо злості
Не зовім хули —
Краще йдімо в гості,
Сядьмо за столи.
І всі негаразди,
Підігріті злом,
Перебором разом,
Якщо ми разом.
Приспів.

7* Сміян І. С. Людина людині — смія та її роді

Вадим Крищенко (музика П. Мрежука)

Що ж, Миколо Михайловичу, живемо ми з тобою тривале та насичене різними подіями життя, але думки та роздуми і сьогодні не покидають нас. Нас, які постійно щось шукають:

Не видать за туманною далью,
Что там будет со мной впереди,
Что там... счастье, иль веет печалью,
Или отдых для бедной груди.

Или эти седые туманы
Снова будут печалить меня,
Наносить сердцу скорбные раны
И опять снова жечь без огня.

Но сквозь сумрак в туманной дали
Загорается, вижу, заря —
Это смерть для печальной земли,
Это смерть, но покой для меня.

Сергей Есенин

Ну що ж, Колю?! Такий *lex fati* (закон долі)!
Нехай *lux veritatis* (світ правди) перемагає!

Твій побратим Іван Сміян